

Sygn. akt II CSK 728/15

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa R. T.

przeciwko Z. P. i J. P.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 maja 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 czerwca 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę
3.600,- (trzy tysiące sześćset) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwani Z. P. i J. P. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 czerwca 2015 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 19 grudnia 2012 r., którym uznano za bezskuteczną w stosunku do powoda R. T. umowę sprzedaży nieruchomości zabudowanej oraz nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste i budynku stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w miejscowości K. (gmina S.), zawartą dnia 14 listopada 2008 r. pomiędzy H. K. - dłużniczką powoda a pozwanymi.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Pozwani oparli wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje następujące istotne

zagadnienie prawne sformułowane w formie pytania: „Czy zbycie przez dłużnika zajętej nieruchomości w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego przez kilku wierzycieli na rzecz jednego z nich, za cenę odpowiadającą jej aktualnej wartości rynkowej, z której następnie zaspokojeni zostali wszyscy egzekwujący wierzyciele i z której zostały pokryte w całości koszty prowadzonego postępowania egzekucyjnego, może być uznane za dokonane z pokrzywdzeniem wierzyciela, który nie brał udziału w prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym, w sytuacji gdy dłużnik nie przeznaczył otrzymanej części ceny na zaspokojenie innych swych wierzycieli, a w chwili złożenia żądania przez tego wierzyciela uznania tej czynności za bezskuteczną jest niewypłacalny, a jeżeli tak, na czym polega korzyść uzyskana przez wierzyciela, który nabył tę nieruchomość?”.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno w zasadzie spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu przez sąd drugiej instancji Sądowi Najwyższemu w razie powstania poważnych wątpliwości na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 - nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy bowiem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów podstawy faktycznej danego rozstrzygnięcia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 - nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia jest

oznaczenie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), oraz różnych potencjalnych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagań tych nie można zastąpić treścią zagadnienia przedstawianego Sądowi Najwyższemu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.). Zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku rozstrzygnięcia problemu - nie zaszły żadne okoliczności uzasadniające odstąpienie lub jego zmianę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Uzasadnienie wniosku przedstawione przez skarżących nie odpowiada powyższym wymaganiom. Po pierwsze Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę na nieodpowiedniość sformułowania zagadnienia prawnego w formie pytań rozstrzygnięcia, czyli wymuszających odpowiedź „tak” lub „nie” na hipotetyczną sytuację zarysowaną przez skarżącego lub sprowadzającej się w istocie do rozstrzygnięcia danego sporu. Po drugie problem przedstawiony przez skarżących nie pozostaje w bezpośrednim związku z prawną podstawą rozstrzygnięcia sprawy. Przepis art. 527 k.c. nie uzależnia roszczenia o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną od wysokości wierzytelności przysługującej skarżącemu wierzycielowi, jego udziału w postępowaniu egzekucyjnym czy sytuacji prawnej innych wierzycieli. Wątpliwości skarżących nie odnoszą się zatem do takich przesłanek ustawowych, których interpretacja mogłaby potencjalnie stanowić istotne zagadnienie prawne, lecz do okoliczności stanu faktycznego konkretnej sprawy, które nie podlegają ocenie Sądu Najwyższego (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. a *contrario* odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygając na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy - art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. 2013 r., poz. 490), znajdującego zastosowanie na mocy § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804).

db